

YHTEISÖKYLÄ

Tavoitteemme on luoda uudenlainen kokonaisnäkemyks ihmisten – siis kaikkien vauvasta vaariin – hyvästä arjesta urbaanissa jälkiteollisessa yhteiskunnassa. Etsimme ratkaisuita ajankohtaisiin haasteisiin, kuten yksilö-yhteisö suhteeseen, työn ja eläkevuosien uusiin sisältöihin sekä ekologisesti kestäväan elämäntapaan. Työtä varten kokoamme monialaisen, kansainvälisen näkijä-tekijä joukkueen.

Periaatteenamme on mahdollistaa aktiivinen rooli yhteisössä kaiken ikäisille asukkaille sekä edesauttaa itsenäisten valintojen tekeminen iästä riippumatta. Yhteisökylässä arki on sujuvaa ja asukkaan niin halutessaan täynnä toimintaa. Tekemistä ja virikkeitä on eri elämäntilanteissa oleville asukkaille, kaikkina vuodenaikoina. Liikkumista rajoittavat esteet puretaan jo suunnitteluvaiheessa ja kaikki tilat suunnitellaan niin, että niiden käyttö on mahdollisimman helppoa, houkuttelevaa ja turvallista. Esteettömyyden taso on laajempi ja korkeampi kuin mitä lain miminitaso velvoittaa. Arki yhteisökylässä on voimauttavaa ja se mahdollistaa ekologisen ja luonnonläheisen elämäntavan sekä iloisen maanantain.

Yhteisökylän ympäristö toimii mahdollistajana, ei poissulkevana tai rajoittavana. Digitaalinen yhteisöalusta tuo uuden kerroksen asukkaiden arkeen. Yhteinen sovellus on alusta arjen asioiden hoitamisessa, naapuriavun jakamisessa ja se toimii samalla living labina oppilaitosten ja muiden kehittäjien kanssa (esim. VTT ja yrittäjät).

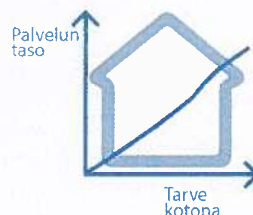
YKSILÖ AKTIIVISENA YHTEISÖN OSANA = AKTIIVINEN YHTEISÖKYLÄ

Yhteisö mahdollistaa omaehtoisen ja omatoimisen elämän koko elämänskaarelle, sillä kylä rakentuu monenlaisten kohtiin tarjottavien asukkaiden vapaasti valittavissa olevien palveluiden ja palvelutalon hoivapalvelujen läheisyyteen. Kaikki asunnot ovat esteettömiä ja monipuoliset yhteistilat ovat kaikkien saavutettavissa.

Kylä toteuttaa asuin ympäristön pysyvyys -periaatetta, sillä asuminen on mahdollista samassa kodissa ja saman alueen sisällä toimintakyvyn muutoksista huolimatta. Palvelutilojen sijasta kaikki asunnot ovat potentiaalisia palveluasuntoja. Oikeammin sanottuna asunnot suunnitellaan kodeiksi, joita voidaan palvella. Näin käännetään kokemus palveluksi tulemisesta omaehtoisemmaksi arjen luksukseksi ja ikääntynyt aktiivisemmaksi oman elämänsä vaikuttajaksi. Kaikkien tilojen suunnittelussa lähtökohtana on viihtyisyys, osallistuminen ja yhdessä toimiminen.

Yhteisökylässä kiinteästi sijaitsevia palveluja voivat olla mm. siivous- ja kotipalvelu, erilaiset hyvinvointipalvelut kuten hieroja, kuntosali ja kahvila/leipomo. Palveluita tarjoavat yritykset, kunta, kolmas sektori sekä asukkaat itse ja ne ovat helposti kaikkien hyödynnettävissä sovelluksen avulla. Esimerkiksi lapsiperheet voivat halutessaan tilata siivouksen kotinsa arkeaan helpottamaan. Myös jo alueella sijaitseva tehostettu palveluasuminen kytketään muihin yhteisökylän toimintoihin niin, että asukkaan toimintakyvystä riippuen, lähialueen palvelut ovat saavutettavissa. Kaikista huonokuntoisimpia ilahduttamaan, fyysiseen läheisyyteen sijoitetaan toimintoja, jotka tuovat elämää ja lasten iloista naurua jokaisen arkeen. Ympäristö suunnitellaan kaikenikäisille virikkeelliseksi, joten asukkaiden läheiset tulevat myös viihtymään alueelle pidemmäksikin aikaa.

kotipalvelu → palveltu koti

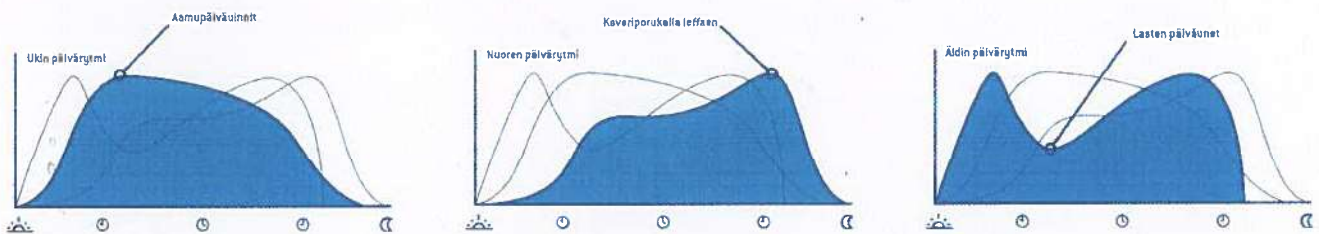
Uutena kevyen palvelutason palveluasumisen muotona toteutetaan **senioriyhteisasuntoja**, jotka mahdollistavat omaehtoisen asumisen kimppekämpässä palveluiden lähellä. Senioriyhteisasunnot sijaitsevat tavallisten asuntojen yhteydessä ensimmäisissä kerroksissa ja niistä on kulku suoraan pihalle. Ne on suunniteltu laajalla esteettömyssotteella materiaalivalintoja ja mitoittamista myöten. Keittiökin voidaan mitoittaa täysin esteettömiksi sähkökäyttöisillä apuvälineillä. Ryhmien koot voivat vaihdella noin viidestä kymmeneen asukkaaseen. Asukkailla oma huone, joka kalustetaan omilla tavaroilla ja jonka yhteydessä on oma kylpyhuone. Yhteistilojen sisutuksessa johtolankana on lämpö ja tunnelmallisuus.

Senioriyhteisasukkaat toimivat korttelin silminä ja korvina ja lisäävät turvallisuuden tunnetta. Aktiivi-ikässä olevat seniorit voivat halutessaan pitää huolta korttelin pihasta ja järjestää väliaikaista hoitoa korttelin lapsille. Tällä tavoin ruuhkavuosia viettävät vanhemmat saavat helpotusta arkeen, yksinäiset ikääntyneet ja lapset varaisovanhempia. Kokemus monisukupolvisuudesta vahvistuu ja elämäkokemus siirtyy sukupolvelta toiselle, kun ihmiset kohtaavat arjessa ja ovat hyödyksi toinen toiselleen.

ARJEN LAADUKKUUS ON YHTEISÖKYLÄN SYDÄN

Tavallisen arjen laadukkuus yhdistää kaikkien yhteisökylässä asuvien ihmisten elämää. Palveluita saa tilattua helposti kotiin tai niistä pääsee nauttimaan lähellä ja esteetön ympäristö mahdollistaa liikkumisen kaikkialla jokaisena vuoden aikana. Asuintalojen yhteistilat tarjoavat aktiivista toimintaa, niin omaehtoiselle harrastamiselle kuin esimerkiksi järjestöjen organisoimille toiminnoillekin. Yhteistilat ovat merkittäviä kohtaamispaikkoja ja ne suunnitellaan viihtyisiksi. Ne elävöittävät kaupunkikuvaa kivijaloissa ja niistä on visuaalinen yhteys pihalle, kadulle ja käytävälle. Visuaalista avoimuutta voi säätää niin, että tiloissa voidaan järjestää niin terapiaryhmiä kuin joogatuntejakin. Eriasteiset yksityisyyden tasot niin alueilla kuin asuinrakennuksissakin tarjoavat vapaaehtoisen mahdollisuuden sosiaalisuuteen. Kun tilat tukevat luontevan kokoisten sosiaalisten ryhmien päivittäisiä kohtaamisia, syntyy mahdollisuuksia mielekkäälle tutustumiselle.

Yhteisökylän asuinrakennuksissa sijaitsevat yhteistilat muodostavat **temaattisen verkoston**, joista jokaiseen on pääsy alueen asukkaalla oivutustajärjestelmän avulla. Teemoja ovat esimerkiksi audiovisuaalisuus, kuntoilu/kahvakuulailu, nikkarointi ja käsityöt. Eri tavoin jaoteltuna tilat voivat olla laajemmin varusteltuja ja ne tukevat asukkaiden identiteetin ja mielenkiintojen mukaisten sosioekonomisesti heterogeenisten verkostojen syntymistä alueella. Yhteistiloja voi sovelluksen kautta myös varata omiin tapahtumiin, kuten syntymäpäiväjuhliin. Yhteistilojen arkkitehtuuri on tunnelmallista ja viihtyisää - olohuoneista. Kortteleiden kivijalat suunnitellaan niin, että ne elävöittävät kaupunkitilaa, joka muodostuu kortteleiden väleihin.

Kuvaaja. Pihan ja yhteistilojen vilkas elämä aamusta iltaan toteutuu eri sukupolvien pitkin päivää vuorottelevien päivärutiinien ansiosta.

Kortteleiden pihat toimivat korttelin asukkaiden kohtaamispaikkoina. Toiminnot suunnitellaan niin, että ne sopivat kaikenikäisille. Esimerkiksi kaupunkiviljely, kukkien hoitaminen, nikkarointi ja kuntoilu sopii hyvin suunniteltuna kaikenikäisille ja erilaisista taustoista tuleville asukkaille. Monipuolisen ikärakenteen ansiosta pihalla riittää elämää aamusta iltaan. Pihat suunnitellaan viihtyisiksi myös pimeinä ja lumisina aikoina.

Ryhmäkodin ja tehostetun palveluasumisen lähettyville muodostuu kylän keskus, jossa on tekemistä kaikille asukkaille. Tavoitteena on mahdollisuuksien mukaan sekoittaa toimintoja. Esimerkiksi leikki- tai koirapuisto hoivakodin pihan vieressä. Yhteisökylässä mahdollistetaan väliaikainen asuminen, jotta läheisten vierailu ja viipyminen on mahdollisimman vaivatonta. Yksittäiset varattavat huoneet mahdollistavat perheenjäsenten ja vieraiden yöpymisen lähellä.

Kaupunkimainen, luonnonläheinen yhteisöllisyyttä tukeva kortteliympäristö

Rakennusten suunnittelussa painotetaan sisäilman laatua, terveellisyttä ja ekologisuutta. Materiaalivalinnoilla vähennetään emissioita ja hygroskooppisilla pinnoilla tasataan kosteutta terveelliselle tasolle. Ilmastointi integroidaan arkkitehtuuriin. Rakennusten tiukka massoittelu ja kohtuus lasipintojen käytössä luovat perustan energian säästölle. Auringon ilmaisen energiaa hyödynnetään ja mikroilmastoa tutkimalla parannetaan pienilmastollisia tekijöitä. Valaistuksessa huomioidaan häikäisy, värilämpötilojen ja värähtelyn hallinta, joilla on merkitystä erityisesti ikäihmisten silmille. Palveluasumisen ja yhteistilojen väriyksellä luodaan toivottavia mielentiloja.

Hoitotyötä tekevien hyvinvointi otetaan myös huomioon ja luodaan yhteisökylästä laadukas työympäristö. Hoitohenkilökunnan kävelyindeksin laskennalla voidaan välttää turhaa kävelyä ja 3D-mallihuoneessa simuloidaan raskaita arkirutiineja ja parannetaan tilojen toimivuutta saadun tiedon perusteella.

NELJÄN VUODENAJAN ESTEETÖN ASUINYMPÄRISTÖ

Ulko- ja sisätilojen suunnittelussa tavoitteenamme on lain minimiä laajempi ja parempi esteettömyyden taso, jossa otetaan huomioon myös terveellisyys, turvallisuus, akustiikka, sisäilmaan laatu, värimiljö ja adaptoitu valoympäristö. Kortteleiden ja katutilojen suunnittelussa tehdään ympäristöanalyysi ja optimoidaan mikroilmasto niin, että pihalla ja kaduilla on miellyttävää oleskella. Tuulimallinnuksen kautta voimme varmistaa, että kulkureiteillä ei synny puuskittaisen tuulen aiheuttamia vaaratilanteita. Pinnoitteet, reunakivet ym. fyysiset yksityiskohdat suunnitellaan niin, että alue on turvallisesti kuljettavissa myös talven liukkailla, pimeällä ja sateella. Katu- ja piha-alue varustellaan tiheästi levähdyspaikoilla niin, että liikkeelle lähtemisen esteitä olisi mahdollisimman vähän. Viheralueet suunnitellaan niin, että ne ovat kauniita kaikkina vuodenaikoina.

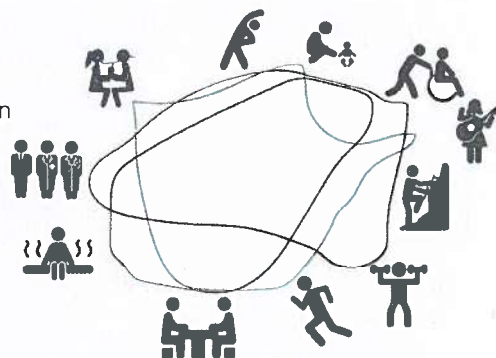

Yhteisistä viheralueista on tarkoitus suunnitella ekologinen, vähän ylläpitoa vaativa viherkokonaisuus. Alueella on tuoksupuutarha sekä hyönteisten ja perhosten ravintokasveja jotka saavat aikaan monipuolista äänimaailmaa. Huoella suunniteltu ympäristö tarjoaa miellyttävän kasvuympäristön lapsille ja mahdollistaa luonnosta nauttimisen myös rajoituneemmilla aisteilla ja toimintakyvyllä. Oikein suunnitelluilla istutuksilla voidaan parantaa mikroilmastoa, vähentää tuulen jäähdyttävää vaikutusta ja kesällä pienentää rakennusten lämpökuormaa. Kiinteistöhuoltotoiden suunnittelu otetaan jo konseptivaiheessa huomioon, jotta alue olisi helposti pidettävissä kunnossa ja ylläpito olisi edullista. Käyttökuluja voidaan vähentää pitkäaikaisella ja yksinkertaisella tekniikalla ja rakenteilla, yleispätevillä ratkaisulla ja helpolla muunneltavuudella, helppohoituisilla viheralueilla ja lumitöiden minimoimisella.

Koska moni yhteisökylän asukas viettää paljon aikaa kotona ympäri vuoden, panostetaan yleisissä tiloissa mahdollisuuksien järjestää aktiviteetteja ja toimintoja ympäri vuoden. Talviaktiviteetteja, joista on iloa kaikille ovat esimerkiksi talvipuutarhat, pienet hiihtoladut, potkurikaistat ja luistelukenttä oleskelualueineen. Keskustorilla on paljon hengailutilaa eri-ikäisille asukkailla. Viikonloppuisin sitä elävöittää kirpputorit ja myyntikojut. Lähiliikunta on tehty yhteisökylässä helpoksi. Turvalliset, valaistut ja esteettömät merkityt urbaanit lenkkireitit (0,5 km, 1 km ja 2 km), kulkevat yhteisökylän lomassa.

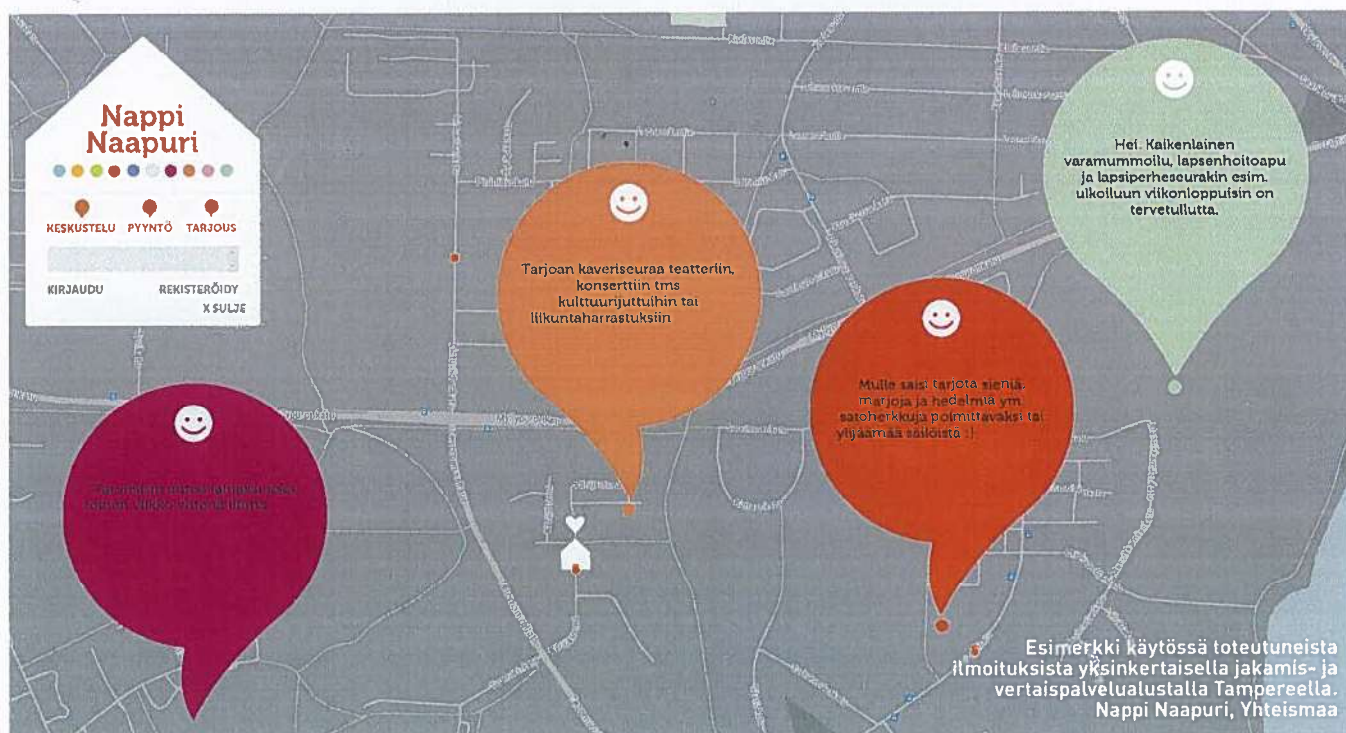
DIGITAALINEN KYLÄYHTEISÖ

Yhteisökytön asukkaat hoitavat monet arjen askareista sovelluksella, johon integroidaan naapuriapu, yhteistilojen ja -laitteiden varaaminen, paikallisten yritysten palvelutarjonta, kotipalveluiden tilaaminen sekä kiinteistöhuollon palvelut. Sovelluksen kautta asukkaat voivat tarjota toisilleen palveluksia ja se tarjoaa myös vaikeasti työllistyville, nuorille sekä pätkätyöntekijöille mahdollisuuden hankkia pientä lisätuloa. Omaisetkin voivat sovelluksen kautta ostaa naapurustosta seuraa tai päivystysapua läheisensä tueksi ja turvaksi.

Sovelluksen kautta viestitään yhteisöllistä, kaikille avoimista yhteisökyln tapahtumista, jotka voivat olla myös yksittäisen asukkaan spontaanisti järjestämä. (esim. Pirjon kahvakuulatunti alkamisesta J-talon yhteistilassa tulee push-ilmoitus kaikille yhteisökyln asukkaille, jotka ovat ilmoittaneet olevansa kiinnostuneita yhdessä liikkumisesta). Jatkossa tutkitaan, voiko aktiivisesta auttamisesta ja tapahtumien järjestämisestä ansaita pisteitä, joilla hankkia muita palveluita. Myös esimerkiksi opintopiireihin ja peli-iltoihin on helppo saada sovelluksen kautta osallistujia tai vaikka ihan vain saman ikäistä kävelyseuraa.

Yhden luukun periaatteen mukaisesti sovellukseen voi kytkeä myös hoivapalveluita, kuten etähoivaa, hoitajan paikalle hälyttämisen ja lääkärin kontaktoinnin ja tietojen välittämisen omaisille. Sovellus toimii myös living labina, jossa kehittäjät voivat testata uusia yritysideoita tai kerätä palautetta asukkailta suoritetuista palveluista.

KAIKKI YHES KOOS!

Käräjätörmän monisukupolvinen yhteisökylä muodostaa Tesomalle uudenlaisen asumisen kokonaisuuden. Rakentuvan korttelin teemoja ovat yhteisöllisyys, asukkaiden aktivointi, esteettömyys ja ekotehokkuus. Yhteisökylän tavoitteena on saada eri sukupolvien ja eri taustoista tulleiden ihmisten elämät kohtaamaan, ja synnyttää luontevaa kanssakäymistä asukkaiden kesken. Tavoitteena on luoda alue, jossa naapurit tuntevat toisensa ja naapurista pidetään huolta, naapuria tervehditään ja käydään kylässä.

Yhteisöllisyys

Alueen keskelle rakentuu yhtenäinen piha-alue, joka on talojen ympäröimä. Erityyppiset asunnot avautuvat korttelin sisäpihalle ja kulku asuntoihin tapahtuu yhteispihan kautta. Yhteispiha mahdollistaa erilaisista taustoista ja eri-ikäisten ihmisten luontevan kohtaamisen. Pihalla voi samanaikaisesti olla korttelin lapset leikkimässä, vanhemmat nuoret pelaamassa jalkapalloa ja mummot kutomassa sukkaa. Yhteispihalta näkymät ympäristöön ovat harkittuja ja pihaa suojaavien rakennusten julkisivut ovat mielenkiintoiset. Eri rakennusten pihvoja ei rajata omiksi alueikseen, vaan koko korttelin alue on puolijulkista tilaa, jossa voi kulkea naapurin pihalle.

Yhteispihan keskellä on asukkaiden käytössä korttelitalo, jonka käytöstä vastaa korttelin asukkaista koostuva ns. korttelitoimikunta. Korttelitalosta löytyy kaikkien korttelin asukkaiden yhteiskäyttöön tarkoitetut laadukkaat sauna- ja oleskelutilat, joita asukkaat voivat varata omiin tilaisuuksiinsa. Korttelitalon saunalla ja tuvassa voidaan järjestää korttelin jalkapallojoukkueen saunailtaa, kaikkien asukkaiden joulusaunaa tai ikäihmisten luokkakokouksen iltamaa. Korttelitalossa järjestetään myös päivittäin niin sanottu lenkkisauna miehille ja naisille, missä korttelin asukkaat voivat tavata toisiaan. Korttelitalon ympäristössä on erilaisia oleskelu-, leikki- ja liikunta-alueita. Ikäihmisiä ajatellen piha-alueilta löytyy kuntoilupolkuja, joilla kannustetaan huonokuntoisempia ihmisiä liikkumaan. Pihalla eri alueet sekoittuvat siten, että ikäihmiset voivat seurata lasten leikkejä.

Pihoilla on pienimuotoiseen viljelyyn tarkoitettuja alueita, josta asukkaat voivat varata itselleen palstan tai kaksi käyttöönsä. Viljelyyn voi osallistua myös korttelin ulkopuolisia ihmisiä. Korvauksena käytettävästä maa-alasta palstaviljelijät järjestävät joka syksy elonkorjuujuhlan, johon kaikki korttelin asukkaat ovat tervetulleita.

Korttelitalon lisäksi asukkaiden käytössä on yhteistiloja rakennusten maantasokerroksissa ja kattoterasseilla. Yhteistiloja on asukkaiden omaoimiseen ja itseohjautuvaan käyttöön. Tarkoituksena on, että korttelin asukkaat päättävät minkälaiseen käyttöön tilat otetaan. Yhteistiloissa voidaan esimerkiksi pitää syntymäpäiväjuhlia tai käsityökerhoa.

Yhteistiloista löytyy valmistuskeittiö, joka toimii päivisin ammattikoulun koulutuskeittiönä. Ammattikoulun opiskelijat valmistavat päivittäin ruokaa keittiössä, jonka yhteydessä toimii kortteliravintola. Ravintola palvelee myös muita Tesoman asukkaita. Iltaisin valmistuskeittiö on korttelin asukkaiden käytössä. Asukkaat voivat halutessaan kerätä ruokapiirejä, jotka valmistavat toinen toisilleen päivällistä vuoropäivinä. Valmistuskeittiössä voidaan järjestää myös eri-ikäisten yhteistä kokkikerhoa, tai järjestää Ravintolapäivän aikaan asukkaiden omaa Pop-up ravintolaa.

Osa yhteistiloista osoitetaan tietyille toiminnoille. Tiettyyn tarkoitukseen suunnattuja yhteistiloja ovat esimerkiksi korttelikirjasto, pyykkituvat, pyörien säilytys- ja korjaustilat, liikuntasali, korttelin pelihuone, musiikkiluokka ja tietokoneluokka. Tilojen käyttö on kaikille korttelin asukkailla tasapuolista. Yhteistilat ovat esteettömästi saavutettavissa ja sijaitsevat maantasokerroksessa tai rakennusten katoilla. Tilat ovat mahdollisimman läpinäkyviä ja selkeästi näkyvillä, jolloin ne elävöittävät myös ympäristöä. Tekemällä yhteistilat selkeästi näkyville koetaan niiden käyttö kaikille kuuluvaksi. Tarkoituksena yhteistiloilla on, että ne olisivat käytössä aamusta iltaan. Tilojen muunneltavuus mahdollistaa erilaisten tapahtumien järjestämisen. Yhteistiloja voidaan vuokrata myös ulkopuolisille.

Yhteistilojen rakentamiseen pyritään löytämään kaavoituksessa ratkaisu, jossa yhteistiloja ei lasketa rakennusoikeuteen. Malli kannustaa rakennuttajia rakentamaan asukkaiden käyttöön yhteistiloja, ja parantaa mahdollisuuksia yhteisölliseen asumiseen.

Osa maantasokerroksen tiloista on varattu liiketoiminnalle. Yhteistilojen läheisyydessä olevat liiketilat voivat toimia pidempiaikaisten vuokralaisten käytössä. Pidempiaikaisia vuokralaisia voivat olla esimerkiksi erilaiset sosiaalialan yritykset, jotka tarjoavat kuntouttavaa toimintaa. Liiketiloja pyritään saamaan sellaisten toimijoiden käyttöön, jotka tukevat tehostetun palveluasumisen, ja kotihoidon piirissä asuvien ihmisten elämää. Nämä palvelut täydentävät koko alueen palveluympäristöä, ja ovat myös muiden alueen asukkaiden käytössä. Liiketiloihin rakentuva kahvila- ja pitopalveluyritys sopii luontevaksi osaksi korttelikonaisuutta. Kahvilayrittäjä voisi olla esimerkiksi Irakista maahan muuttanut, joka luo monipuolisempaa kulttuuria kortteliin.

Osa liiketiloista jätetään tyhjiksi tiloiksi, joissa voidaan pitää niin sanottuja Pop up-kauppoja. Korttelin

läheisyyteen rakennettavan kauppakeskuksen kauppiaat voivat pitää kerran kuukaudessa tai kerran viikossa myymälää vapaassa liiketilassa. Esimerkkeinä mahdollisista liiketilojen kerran viikossa käyttävistä yrittäjistä on jalkahoitaja, hieroja, kiertävä lääkäri, vaatekauppa, kampaaja tai kesätorin pitäjä.

Asukkaiden aktivointi

Asukkaiden aktivoinnissa on tärkeä lähteä ajatuksesta, jossa asukkaat pääsevät vaikuttamaan mahdollisimman paljon omatoimisesti omaan asuinympäristöönsä. Asukkaiden aktivointi pitää olla itseohjautuvaa ja vapaaehtoista. Asukkaita ei voi pakottaa järjestämään tapahtumia ja toisaalta vuokranantajan järjestämät tapahtumat korttelissa voivat tuntua asukkaista vierailta.

Jokaisella asuinkokonaisuudella on oma asukastoimikuntansa. Asukastoimikunnat vastaavat oman rakennuksensa sisäisestä toiminnasta ja kehityksestä. Asukastoimikunnat valitsevat keskuudestaan edustajan korttelitoimikuntaan, joka kokoontuu kuukausittain päättämään korttelin yhteisistä asioista. Korttelitoimikunnan vastuulla on esimerkiksi pihojen ja korttelitalon kunnossapidosta ja kehityksestä huolehtiminen. Korttelitoimikunta järjestää koko korttelin yhteisiä talkoita ja tapahtumia. Kesällä voidaan järjestää leikkimieliset korttelikisat ja talvella korttelin ympäri hiihtokilpailut, jossa jokaiselle ikäluokalle on oma sarjansa. Toiminnalla pyritään saamaan kaikki asukkaat osallistumaan korttelin yhteisölliseen ja sosiaaliseen toimintaan. Tapahtumat toteutetaan siten, että osallistumaan pystyy riippumatta siitä minkä ikäinen on tai mistä maasta on alunperin kotoisin.

Tietty osa korttelin toimijoiden vastikkeista ja vuokrista osoitetaan asukastoimikuntien ja korttelitoimikunnan käyttöön. Vuokranantaja osoittaa toimikunnille vuosibudjetin, jolla pystytään järjestämään virkistystoimintaa alueen asukkaille. Asukastoimikunnat voivat järjestää asukkailleen esimerkiksi pikkujoulut, hankkia työksaluja yhteiseen käyttöön tai laitteet elokuvien katseluun. Tavoitteena on, että asukastoimikuntien budjetilla järjestettäviin tapahtumiin on kaikilla korttelin asukkailla vapaa pääsy. Samalla periaatteella asukkaiden hankkimat laitteet ovat kaikkien korttelin asukkaiden käytössä. Vuokranantajan budjetilla toimivista asukastoimikunnista on positiivisia kokemuksia esimerkiksi opiskelija-asuntokohteissa.

Kortteliin tuodaan takaisin talonmiesperinnettä. Yhdelle henkilölle annetaan niin sanottu talonmiehen asunto käyttöönsä halvemmalla vuokralla. Talonmiehiä voi olla korttelissa useampia, ja vastineeksi halvemmasta vuokrasta henkilö sitoutuu pitämään kiinteistön pienimuotoisista huoltotoista huolta. Tällainen toiminta voisi soveltua esimerkiksi opiskelijalle opiskelujen ohessa tai tukityöllistetyille henkilölle tehtäväksi. Tarkoitus ei ole, että hän huolehtii kaikesta kiinteistön huollosta, mutta talonmies voisi käydä auttamassa astianpesukoneen kiinnittämisessä tai huolehtia sisäänkäynnin edustan siisteydestä.

Esteettömyys

Kaikissa korttelikyliä asunnoissa, sekä ulko- ja sisätiloissa, esteettömyys on otettu huomioon erityisellä tarkkuudella. Esteettömät ratkaisut suunnitellaan siten, että kaikkialla pihalla pääsee kulkemaan ja asuntoihin sisäänpääsy on tehty helpoksi henkilöille, joilla liikkumiskyky on heikentynyt. Esimerkiksi asuntojen kynnyksratkaisut toteutetaan niin sanoitulla laskeutuvilla kynnyksillä ja ovien avautumissuunta valitaan siten, että ovet ovat luontevasti avattavissa myös pyörätuolista. Asuntojen parvekeratkaisut toteutetaan sellaisina, että kynnyks on mahdollisimman matala. Kaikissa asunnoissa ratkaisut toteutetaan siten, että asunnon käyttö on kaikille mahdollista.

Esteettömyys on kuitenkin laaja-alainen käsite ja esteettömän ympäristön tarve on hyvin henkilökohtainen ja toisaalta vaihtelee eri elämänvaiheissa. Osa asunnoista on suunnattu jo rakennusvaiheessa henkilöille joiden liikkuvuus on selkeästi heikentynyt. Osassa asunnoista on esteettömyyden näkökulmasta perustaso, joka tarkoittaa tilavarausten tekemistä rakennusvaiheessa. Esteettömyyden parantaminen asunnoissa tehdään mahdollisimman helpoksi. Esteettömyyden tasoa voidaan kasvattaa myöhemmin ja tavoitteena on, ettei asukkaan tarvitsisi muuttaa asunnosta pois heikon esteettömyyden vuoksi, vaan asunto voisi muuntua ajan myötä asukkaan tarpeiden mukaan.

Korttelille perustetaan niin sanottu esteettömyysrahasto. Rakennusvaiheessa urakkasummasta määritetään tietty osa sijoitettavaksi rahastoon. Tarpeen vaatiessa asuntojen esteettömyyttä voidaan parantaa rahastosta saatavalla tuella. Tätä kautta asuntojen esteettömyyttä pystytään parantamaan esimerkiksi lisäämällä tukikaiteita tai muita erityiskalusteita. Rahasto mahdollistaa räätälöidympien ratkaisujen tekemisen niitä tarvitseville. Rahastosta tuen nostaminen pyritään toteuttamaan asukkaille mahdollisimman helpoksi. Esteettömyyskoordinaattori käy toteamassa asunnon esteettömyyden parantamisen tarpeen ja kykenee omalla päätöksellään myöntämään tuen lyhyessä ajassa. Rahastosta tuen nostaminen pitää tehdä asukkaille mahdollisimman vaivattomaksi, ettei esteettömyyden parantamiseen käytettäviä rahoja jätetä käyttämättä järjestelmän hankaluuden vuoksi.

Ekotehokkuus

Asukkaiden hiilijalanjälkeä pyritään pienentämään järjestämällä asukkaiden yhteiskäyttöön tarvittava määrä ekotehokkaita autoja. Auton käytöstä maksetaan korvausta käytön mukaan. Asukasmarkkinoinnissa tuodaan esille aktiivisesti eri liikkumismuotojen hiilijalanjälkeä. Tulevien asukkaiden tietoisuuteen tuodaan laskelmia siitä minkä hintaista oman auton pitäminen on, ja minkä summan asukkaat säästävät yhteisautoa käyttämällä. Alueen läheisyydestä löytyvät lähes kaikki tarvittavat päivittäispalvelut, ja ne palvelut, joita ei alueelta löydy voisivat sijoittua korttelin liiketiloihin. Näin ollen autoa ei päivittäin tarvita, tai ainakin perheen toinen auto voidaan jättää hankkimatta. Kaavoituksen kanssa neuvotellaan ratkaisusta ja pyritään vähentämään autopaikoitukselle varattua pinta-alaa. Parkkitila voidaan käyttää asukkaiden pihojen käyttöön.

Alueen energiaomavaraisuuteen panostetaan integroimalla aurinkokeräimiä osaksi rakennusten arkkitehtuuria. Aurinkokeräimiä voidaan sijoittaa niin katoille, kuin seinäpintoihin. Alueen energiankulutuksesta voidaan järjestää kiinnostuneille asukkaille informatiivisia kaavioita, siitä mistä heidän energiansa on tullut, ja kuinka paljon energiaa on tuotettu aurinkokeräimillä. Alueella voidaan järjestää myös eri talonyhtiöiden kesken kilpailuja, jossa energiaa säästäneet yhteisöt saavat palkinnoksi alennetun vuokran. Tavoitteena on kannustaa ihmisiä ekologisempaan elämäntyyliin.

Viherkattoja käytetään suunnitelmassa kauttaaltaan. Viherkatot toimivat osana hulevesien viivytystä. Erityisesti matalampien piharakennusten katoilla viherkatot näkyvät korkeammalla olevista asunnoista. Viherkattojen laaja käyttö alueella mahdollistaa myös miellyttävien oleskelualueiden järjestämisen kattopinnoille. Viherkattoille voidaan järjestää myös pienimuotoiseen viljelyyn sopivia paikkoja.

Alueen hulevedet ohjataan korttelin läpi kulkevaan puroon, joka maisemoidaan viihtyisäksi osaksi pihaa.

Arkkitehtuuri

Kortteli rakentuu yhtenäiseksi kokonaisuudeksi, jossa on mielenkiintoisia kulmia ja yllättäviä kohtaamispaikkoja rakennusten väleissä. Massoitellussa luodaan korttelille oma ilme, joka on myös kaupunkikuvallisesti korkealaatuinen. Asunnot aukeavat korttelin sisään, mikä lisää yhteisöllisyyden tunnetta ja madaltaa kynnystä käyttää yhteispihoja. Monotonisen kerrostalomassan sijaan taloille luodaan oma identiteetti, josta eri asukkaat tunnistavat oman talonsa. Korttelissa ei mennä naapurille kylään A-rappuun, vaan rakennukset tunnistetaan tietystä ominaispiirteestä, kuten vaikka kirkkaankeltaisesta seinästä tai taideteoksesta rakennuksen päädyssä. Kortteliin suunnitellaan myös puurakentamisen kohteita, jossa on käytetty rakenteissa CLT-levyä. Myös moderni hirsirakentaminen mahdollistetaan.

Korttelikylän rakennetaan asuntoja eri elämäntilanteisiin. Pienikokoisia asuntoja rakennetaan sinkkunuorten ja -ikäihmisten elämää ajatellen. Korttelissa on myös asuntoja isompien perheiden käyttöön. Suuremmat asunnot soveltuvat myös opiskelijoiden tai ikäihmisten kimppakämpiksi. Näin saadaan mahdollisimman erilaisia asutuskuntia asumaan alueelle. Erilaisia ja eri kohderyhmille tarkoitettuja asuntoja sekoitetaan keskenään. Yhteen porrashuoneeseen ei rakenneta ainoastaan opiskelija-asuntoja tai senioreiden palveluasuntoja. Erityyppiset asunnot sovitetaan keskenään yhteen.

Korttelissa voisi olla asuntoja, jotka on suunnattu itsenäisesti asuville, ja itsenäistä elämää haluaville kehitysvammaisille. Kehitysvammaisten, niin kuin meidän kaikkien muidenkin, toiveissa on, että omaan asuntoon on itsemäärämis-oikeus. Tämä tarkoittaa yksinkertaisimmillaan omaa lukkoa ja avainta ulko-ovessa. Niin sanottu sateliittimalli, jossa kehitysvammainen henkilö käy päivisin päivätoimintakeskuksessa töissä tai opiskelemassa, ja muutoin asuu omassa asunnossaan, voisi olla yksi tapa monipuolistaa korttelin asukaspohjaa. Kehitysvammaiset ihmiset otetaan tasavertaisesti osalliseksi korttelin toimintaa, joku voi esimerkiksi toimia talonmiehen tehtävissä ja toinen voi valmistaa ruokaa osana ruokapiiriä.

Korttelin asuntojen muunneltavuus ja yhdistettävyyden on tehty mahdolliseksi. Ihmisten elämäntilanteet muuttuvat nykyään hyvinkin nopeasti ja ylimääräisen tilan tarve voi olla hyvinkin väliaikaista. Erilaisia elämäntilanteita on niin nuorilla kuin ikäihmisillä. Kortteliin luodaan mahdollisuuksia asukkaiden välillä tilojen jakamiseen. Kahden asunnon välillä toimiva tila voi esimerkiksi toimia samanaikaisesti viikolla toisen asukkaan työhuoneena ja viikonloppuna yksinhuoltajan lastenhuoneena, kun lapset tulevat viikonlopuksi käymään. Yhtäläillä tilaa voidaan käyttää molempien asukkaiden vierashuoneena, jonka vuokratilustannusten jaosta sovitaan asukkaiden kesken.

Korttelissa voi olla myös täysin erillisiä vuokrahuoneita, joita voidaan vuokrata kauempaa tulevien vieraiden majoittamiseksi. Minihotellina toimiviin asuntoihin voi jäädä yhdeksi yöksi tai useammaksi päiväksi. Nämä huoneet voivat toimia esimerkiksi isovanhempien asuntona, kun he vierailevat lastensa ja lastenlastensa luona.

Palveluasuminen

Kortteliin oleellisena osana nivoutuvan tehostetun palvelun asumisen yksikön piha-alueet tuodaan osaksi korttelia. Tehostetussa palveluasumisen pihoja ei aidata muista korttelin piha-alueista erilleen. Perinteisesti tämän tyyppisissä yksiköissä piha-alueet on rajattu aidoin, asiakkaiden turvallisuuden takaamiseksi. Käräjätörmän uusi monisukupolvinen kortteli rakennetaan siten, että selkeitä rajaavia aitoja ei ole, vaan koko alue on rakennettu yhtenäiseksi ja rakennukset toimivat rajaavina elementteinä korttelissa. Korttelin vuokrahuoneet ovat myös tehostetun palveluasumisen käytettävissä. Yhdeksi tai useammaksi päiväksi vuokrattavat huoneet helpottavat kauempaa saapuvien läheisten vierailua ikäihmisten luona, ja kannustavat lapsia ja lapsenlapsia vierailemaan isovanhempiensa luona useammin.

Ulkotiloissa voi olla tasapainotelineitä ja muita fyysistä toimintakykyä edistäviä laitteita, jotka voivat olla niin lasten kuin ikäihmisten käytössä. Samoin esimerkiksi korttelipihan viheralueiden kasvien ja istutusten hoidossa myös muistisairailta voi olla erinomaisia taitoja, joita he voivat edelleen tuoda koko yhteisön käyttöön.

Tampereen ala-asteilta voidaan tulla tutustumaan tehostetun palvelun asumisen yksikköön pienissä ryhmissä. Ala-asteikäisen kasvulle on tärkeää kohdata erilaisia ihmisiä eri elämän vaiheista ja toisaalta ikäihmisten yksinäisyyttä voidaan madaltaa, kun nuoria lapsia käy auttamassa päivittäisissä askareissa ja pitämässä seuraa ikäihmisille.

Tehostetun palveluasumisessa rakennetaan asukkaille koteja. Tällöin pitää ottaa huomioon tietysti asukkaiden erityistarpeet, mutta tärkeämpää on kuitenkin huomioida, että asukkaille rakennetaan koteja, ei laitospaikkoja. Esimerkiksi puupintojen tuominen sisätiloihin tuo lämpöä ja kodikkuutta asuntoihin. Tilojen lisäksi tärkeässä osassa on työskentelevien hoitajien työergonomia ja työviihtyisyys, joilla on vaikutusta ikäihmisten hoivan toteutuksessa. Työntekijät luovat hoivakodin ilmapiirin. Yksinkertaisilla asioilla pystytään vaikuttamaan tunnelmaan, joka syntyy uudesta hoivakodista. Keskeisintä on henkilöstön ammattitaito muistisairaiden hoidossa sekä kunnioittava asenne asiakkaita kohtaan. Kiinnostus oppia tuntemaan asiakkaan aiempia elämänvaiheita ja taitoja auttaa ohjaamaan toimintaa sellaiseksi, että muistisairaat voivat kokea itsensä arvostetuiksi ja osaaviksi. Arjen merkityksellisyys koostuu aivan tavallisten askareiden yhdessä tekemisestä kun mahdollistetaan kunkin yksilön taipumusten ja kyvykkyyksien käyttö. Esimerkiksi pöydän kattaminen, ruuan valmistukseen osallistuminen, pyykkien huolto, juhlien järjestäminen tai pihan hoito voivat lisätä mielekkään elämän kokemusta. Asiakkaiden taidot ovat hämmästyttäviä, mikäli henkilöstö osaa tukea elämäntaitojen esiin tuomista arjessa.

Parempikuntoisille ikäihmisille on tarjolla kevyemmän tason palveluasumista. Kaikissa asunnoissa on oma keittiönsä, mutta asukkailla on mahdollisuus tilata palveluja juuri sen verran kuin itse kokee tarpeelliseksi. Kotiinsa voi tilata ruoan toimitettuna tai käydä ammattikoululaisten kortteliravintolassa päivittäin syömässä. Palvelupakettiin voi kuulua esimerkiksi tunti viikossa avustamista asioiden hoitamisessa. Vaihtoehtoisesti voi tilata palveluna jonkun pitämään seuraa muutamaksi tunniksi.

Nuorille henkilöille voidaan tarjota asuntoja halvemmalla vuokralla, minkä vastineena he antavat aikaansa ikäihmisten auttamiseen, ja seurusteluun heidän kanssaan. Ikäihmisten ja nuorten yhteentuominen vapaaehtoisesti luo aitoa kanssakäymistä ja välittämistä toinen toisestaan. Nuoret voivat auttaa netin käytössä, tai viedä pyörätuolia käyttävän ikäihmisen ulkoilemaan. Tarkoituksena on tarjota nuorille halvempaa vuokra-asumista ja samalla tarjota yksinäisille ikäihmisille arkista apua ja seuraa.

Sosiaali- ja terveysalan oppilaitosten opiskelijat voisivat olla aktiivinen osa korttelin elämää, kun ikäihmisille kehitetään harrastus- ja aktiviteettimahdollisuuksia. Korttelin palveluasunnot toimivat opiskelijoiden harjoittelupaikkoina, jossa on mahdollista oppia jo ammatin alkuvaiheessa uudenlaista monialaista ajattelua ja kohtaamista.

Yhteenveto

Käräjätörmän monisukupolvinen yhteisökylä rakentuu ympäristöksi, jossa kaikilla on mahdollisuus osallistua yhteisölliseen toimintaan halutessaan. Vapaaehtoinen yhteisöllisyys on tärkeä osa uuden korttelin asukkaiden elämää. Korttelin ympäristö on sellainen, joka innostaa ihmisiä tekemään yhdessä asioita yhteisen hyvän vuoksi. Naapurustoon luodaan turvaverkko ikäihmisille, vammaisille, yksineläville ja lapsiperheille, jossa muualta muuttaneet saavat tukea naapureiltaan lastenhoidossa tai kaupassakäynnissä. Monikulttuuriset kohtaamiset rikastuttavat kommunikaatiota, opettavat erilaisuuden kunnioittamista ja mahdollistavat uudenlaisten arkisten toimintamallien syntymistä. Tavoitteeseen päästään, kun asukkaat otetaan aktiivisesti mukaan oman asuinympäristönsä päätöksentekoon.

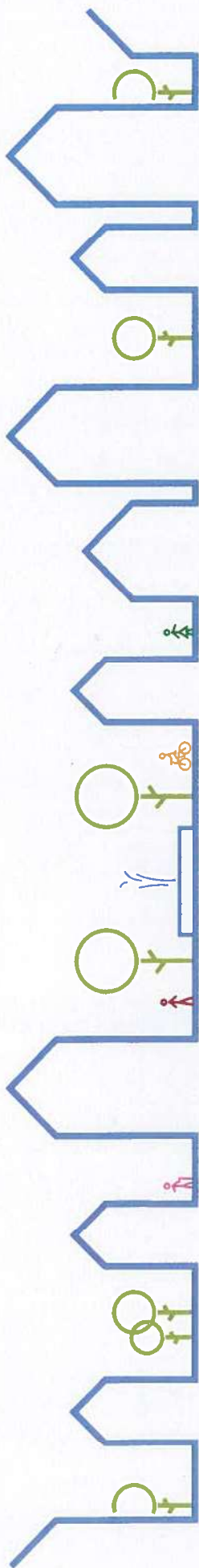

KORTTELIUUTISET

Tutustu Annelin, Mery-
erin, Lennin ja Oivan
kokemuksiin Kärjäjätormentalokki
yhdistyksestä kulttuuriosio-
on sivuilta 3-4.

Katso kuvat ja tunnelmat
Tampereen kuuden-
sadannen ravintolapäivän
vietosta kulttuuriosion
sivulla 8.

KOKEMUKSIA KÄRJÄJÄTÖRMÄN MONI- SUKUPOLVISESTA YHTEISÖKYLÄSTÄ 2030

Kun Kärjäjätormentalokki monisukupolvista yhteisökylää alettiin suunnitella vuonna 2016, tavoitteena oli luoda kylämainen yhteisö, jossa aito välittäminen olisi luontaista - paikka jossa ihmisryhmät ja organisaatiot eivät olisi erillään toisistaan. Raja-aitojen rakentamisen sijaan arkea kuvastaisi limittään ja lähekkäin eletty arki. Kärjäjätormentalokki suunnitelmien tavoitteena oli saattaa eri-ikäisiä ja eri kulttuuritaustan omaavia ihmisiä yhteen. Tutkimusten mukaan yhdessäolo erillaisten ihmisten kanssa lisää empaattisuutta ja kykyä nähdä erilaisuus jo arvona sinänsä. Eri sukupolvien kohtaaminen arjessa ei ollut suunnittelun alkaessa itsestään selvyyttä ja eri ikäryhmissä esiintyvä yksinäisyys oli merkittävä ongelma.

Ferdinand Tönniesin käsite yhteisöstä, *"Gemeinschaft"*, tarkoittaa perheen ja kylän välillä harmoniaa ja lämpimiä ihmissuhteita. Yhteisyys ilmenee toimintana ja tunteina. Yhteenkuuluvuuden tunne saavutetaan, kun

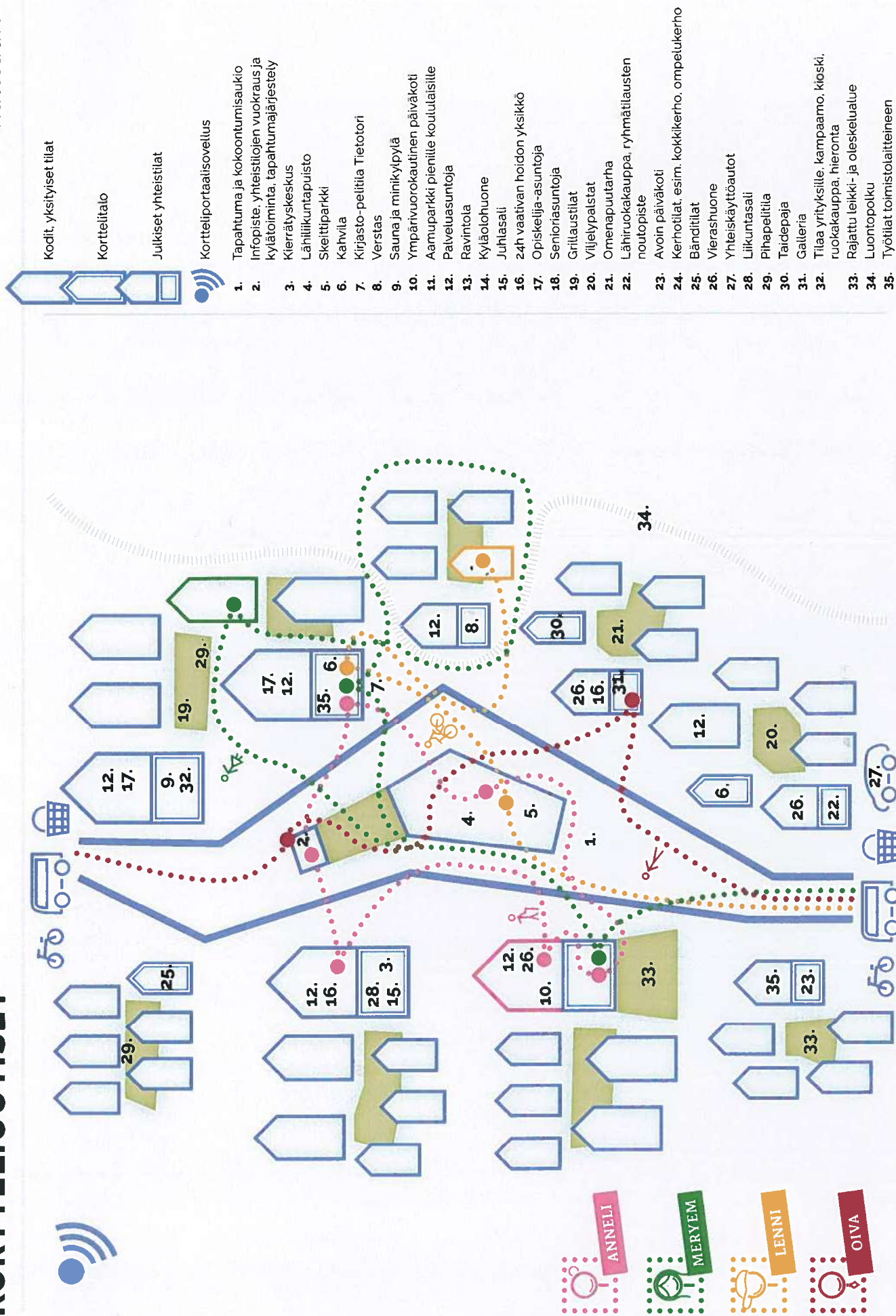
tehdyt virheet on vielä mahdollista korjata, suunnittelijat toteavat. Erilaisuuden hyväksyminen ja kaikkien ikäryhmien läsnäolo arjessa on antoisaa ja aktivoivaa kaikille lapsista vanhuksiin.

Yhteisökylää varten suunnittelijat loivat toimivan ja muuntojoustavan asumiskonseptin, jossa ikäryhmiä ei ole eriytetty. Suunnittelijoiden mukaan on ollut ilo nähdä kuinka tätä onnistunutta konseptia on voitu hyödyntää muissa vastaavissa hankkeissa. Kärjäjätormentalokki mahdollistavat kaikille ikäryhmille joustavat kodit eri ikävaiheisiin. Perheen kasvaessa tai pienentyessä asunto muuntuu, kun tarpeet vuosien varrella muuttuvat koon ja palvelun tason suhteen itsenäisestä asumisesta ympärivuorokautisen hoivan tarpeeseen. Perhe saa mahdollista lisätilaa asuntojen välissä olevista pienistä asunoluista, jotka on mahdollista vuokrata myös muille. Soluun voi muuttaa opiskelija tai vanhempi ihminen, joka voisi toimia perheen kummumummona tai -vaarina, ja asunto mahdollistaisi myös ikäihmisen siirtämisen kotihoidon. Asumismuoto edistää ylisukupolvista kanssakäymistä niin perheen sisällä kuin perinteiset perherajat ylittäen.

toiminta perustuu omaehtoisuuteen ja kuntilat mahdollistavat luontevan kohtauksen, yhdessäolon sekä yhteisen toiminnan, suunnittelijat kertovat.

Kärjäjätormentalokki suunnittelussa on kehitetty ratkaisuja jotka ovat sosiaalisen kestävyyden lisäksi kestäviä myös taloudellisesti ja ekologisesti. Tästä tärkeä esimerkki on tilojen muuntojoustavuuden lisäksi pyrkimys yhteistilojen korkeaan käyttöasteeseen. Avustavan tekniikan ennakkoarvioinnin avulla on mahdollista toteuttaa toimintamallit, jotka tukevat taloudellisuutta. Koska vanhuksien ja avustajien olevien ihmisten hoidon jättäminen pelkästään valtion vastuulle on kestävämpiä, suunnittelijat näkevät yhteistyötä lähiesityksissä, omaisissa, vapaaehtoisissa ja erilaisissa järjestöissä ja toisaalta myös uusissa yhteisömuotoissa valtavasti mahdollisuudet ottaa suurempaa roolia yhdessä elämisen kehittämisestä sekä vastuunjaosta. Aikasegmentissä erityisessä politiikassa

Kantavana alueen suunnittelua ohjaavina teemoina suunnittelijoilla ovat olleet kodinomaisuus ja viihtyvyyden lisääminen. Laajan alueen suunnittelijat ovat jakaneet pienempiin kortteleihin, luoden pienempiä intiimejä turvallisia korttelipohjoja, jossa ihmisten on mahdollista tuntea ympärillä asuvat ihmiset. Kärjäjätormentalokki suunnitelmassa on sekoitettu eri asuinmuotoja kuten vuokra-asumista, asuinpaikasta asumista. Mukana on myös omistuspohjaisia ryhmärakentamisen kortteleita sekä opiskelijaa-asumisen ja palveluasumisen eriaikaisia muotoja ikäihmisten palvelutason muuttamiseksi. Ympäristöä hoivaa tarvittavien ihmisten kodit ovat sijoitettu luontevaksi osaksi asuinmuotoja. Näkymät esteettömistä kodinomaista asuinmuotoja väreille toiminnallisille sisäpihoille ja aukioille on yhtä tärkeitä muistisairaalle vanhukseksi kun nuorelle opiskelijalle, suunnittelija kertovat. Kärjäjätormentalokki suunnitelmassa sijaitsee korttelikohtaisia yhteistiloja, jotka tarvittaessa avautuvat julkisempaan käytöön riippuen siitä mitä kortteleiden asukkaat itse tarvitsevat. Alueella on myös koko aluetta ja viereisiä asuinalueita palvelevia tiloja ja toimintatiloja. Myös alueen monipuoliset aktiiviset ulkoilutilat vetävät ihmisiä viereisistä asuinalueista, suunnittelijat iloitsevat. Seuraavassa kaaviossa on esitetty tarkemmin alueen toimintoja. ■

KORTTELIUUTISET

- » Kuka: Anneli, eläkkeelle jäänyt opettaja
- » Ikä: 75
- » Harrastukset: leipominen, koululaisten aamuparkin emännöinti
- » Asumismuoto: Senioriasunto, vähäinen hoivan tarve

Olen asunut täällä Kärjätorimällä pian kymmenen vuotta. Muutin tänne mieheni kuoleman jälkeen Parkanosta, jossa olin opettajana alakoulussa viimeisimmät työvuoteni. Omakotitaloa oli raskasta ylläpitää yksin, sillä lapsemme ovat muuttaneet ulkomaille. Muuttoani tänne

helpotti se olo, että täällä löytyy monenlaista aktiiviteettia, joka auttaa pitämään arjen mielenkiintoisena. Halusin myös muuttaa paikkaan, jossa koen oloni turvalliseksi, vaikka en hoivapalveluita vielä itse niin paljon tarvitsekaan. Alueella sijaitsevat vaativan hoidon yksikötkin ovat hienosti sijoitettu. Olen itse pysynyt onneksi aika terveenä, vaikka jalat ovat minulla heikot.

Kärjätorimälle muuttoon vaikutti myös se, että mieheni kuoltua halusin ihmisiä lähelläni. Täällä olen saanut ystäviä ja löytänyt paikan osana yhteisöä. Aamupäivän vietän monesti aamuparkissa kylätalon olohuoneella. Leivoin ellen korvapuustit sinne viemiseksi. On ihana olla siellä lasten kanssa, kun minulla on näin eläkkeellä aikaa. Meitä on kahdeksan vanhusta jotka olemme pareittain kylätalon aamuisten seurakunnan työntekijän apuna. Koulun vanhempiain myöhemmin lähtevät lapset tulevat meidän korttelista ja naapurikorttelista odottelemaan koulun lähtöä sinne, ettei tarvitse olla yksin.

Turvallisuuden tunnetta lisää myös uusi tekniikka. Ystäväni Maisa, joka asuu vielä yksin asunnossaan naapurissani, antoi asentaa turvahoiva-järjestelmän kotiinsa. Olen sitä myös jo itse harkinnut, mutta en koe sille olevan vielä tarvetta. Maisalla on alkava muistisairaus ja hänen diabeteksen sa on pahentunut. Turvajärjestelmä hälyttää apua paikalle jos hän lähtee ovesta ulos yöllä tai jos hän ei yön vessareissun jälkeen palaa sänkyynsä. Turvajärjestelmä myös kertoo tietoa jos diabetes on pahenemaan päin. Myös se on mukavaa, että Maisan sähköisetä tukiverkon viikkokalenterista näen myös itse, milloin hänellä on käynyt kodinhoitaja tai terveydenhoitaja. Huomasinkin, että perijaintaina ei ole ketään käymässä. Päätin mennä silloin häntä tervehtimään, jotta kaikki tapaamiset eivät olisi samana päivänä, eikä kodinhoitajan tarvitse tulla silloin, sillä voin auttaa Maisaa asunnon siivoamisessa.

Pidän paljon yhteyttä lapsini ja lapsenlapsini videoyhteyden avulla. Onneksi samassa korttelissa asuu ystävälinen Lenni, joka on monesti päivittänyt tarvitsemani päivitykset laitteeseeni Tietotallilla. Muutenkin on kiva seurata nuorison elämää alakerran Tietotallilla käydessäni. Tyttärenti perheineen onkin tulossa viikonloppuna kylään. Pitää muuten muistaa varata meidän oman korttelitalon vierashuone. Jospa vaikka Lenni auttaisi sen varaamisessa, jos en itse osaa. Mutta onneksi tämä kaikki arjessamme oleva tekniikka on yleensä niin helpokäyttöistä ja selkeää, että myös näin vanhempien ihmisen oppii sitä käyttämään, ja apua on aina silti saatavilla. ■

» Myös vaarivaa hoitoa tarvitsevilla ihmisillä on mahdollisuus kokea olevansa osa korttelin elämää. » Anneli

- » Kuka: Meryem, keittiöapulainen, kahden lapsen äiti
- » Ikä: 33
- » Harrastukset: korttelin asunto-osuuskunnan hallituksen jäsen, ompelu
- » Asumismuoto: vuokra-asunto

Noin 5 vuotta on kulunut siitä, kun muutin Kärjätorimälle kaksioon, ensimmäiseen oikeaan kotiin Suomessa. Lapset olivat silloin aivan pieniä, sukulaiset ja turvaverkko kukaan, toisella puolella maapalloa. Elämä oli hyvin epävarmaa, kaikki tuntui vieraalta ja mieli oli huolia täynnä.

Mutta olen onnekas, kaikki kääntyi hyväksi. Pääsin muuttamaan yhteisökylään, kortte-

liin, jossa asuu paljon eri-ikäisiä ihmisiä erilaisista taustoista. Korttelin ystäviä ihmisiä erilaisista taustoista pidetään aktiivisesti kerhoja ja naapureita autetaan toimintaan mukaan ja aloin oppia kieltä. Erityisesti pidän käsityökerhosta, jossa lapsetkin saavat olla mukana. Aloin etsiä töitä. Lapset pääsivät yhteisöpäiväkotiin, joka on vanhusten palvelutalon yhteydessä. Yhteistyötä tehdään useassa eri muodossa. Sitä kautta olen saanut myös suloisen varavaarin lapsilleni. Hän leikkii poikien kanssa ulkona ja opettaa puutöitä, ja minä saan tehdä sille aikaa kotitöitä.

Sain työpaikan Fazerin ravintolan keittiöltä vuosi sitten. Työaikani ovat vaihtelevat ja usein aamut ovat aikaisia. Onneksi koulun vasta aloittaneet poikani voivat mennä aamulla kylätalon olohuoneeseen, jossa talon hyvävointiset eläkeläiset pitävät aamupark-

» Koti on meidän oma pesä, oma rauhoittumispaikka, josta kaikki on kuitenkin turvallisesti lähellä ja helposti saatavilla. » Meryem

kia yhdessä seurakunnan ohjaajan kanssa, tarjoavat aamupalan, jutustelevat ja lähettävät oikeaan aikaan koulutelle. Tänä aamuna Anneli-rouva oli leiponut aamuparkkilaisille korvapuusteja. Kyllä lapset olivat onnellisia ja äidin sydäntä lämmitti!

Kiivastahtinen työpäivä kului nopeasti. Iltapäivällä palasin töistä, hain lapset ja meidän Tietotallille. Minä lueskelin lehtiä, join teetä ja lapset pelasivat kavereidensa kanssa videopelejä. Naapurirapun Sallakin tuli sinne ja sovimme, että hoidan hänen lapsiaan, kun hän menee illalla jumppaan kylätalolle. Aika kului seurasuunnitelman ja lapsen huomaamatta ja lapset alkoivat kysellä ruoka-aikaa. Päätimme Sallan kanssa käydä hakemassa ravintolasta ylläamruokia, joita tarjotaan päiväkotit – ja palvelutalon asukkaiden lounaan jäljiltä. Lepäsimme kotona, kunnes puhelimeeni tuli viesti kortteliporista soveluksesta, että naapurimme tarvitsisi koiran ulkoiluttajaa sairastumisen vuoksi. Pojat hyppivät riemusta, he rakastavat eläimiä.

Sain tänään odottamani kirjeen, jossa kerrottiin, että saamme laajennettua asuntoamme yhdellä huoneella, kun naapurin yksio vapautuu opiskelijalta ja sen saa liitettyä asuntoomme. Pojat saavat oman huoneen. Koti on meidän oma pesä, oma rauhoittumispaikka, josta kaikki on kuitenkin turvallisesti lähellä ja helposti saatavilla. Olen onnellinen, ainoastaan äitiä ja sisarusia on ikävä. Haaveissa on saada heidät käymään Suomessa ensi keväänä. Olisi ihanaa näyttää heille kaikki ihmiset ja paikat, joista olen ammentanut voimaa ja iloa. ■

- » Kuka: Lenni, opiskelija
- » Ikä: 18
- » Harrastukset: pelaaminen, il-asiat
- » Asumismuoto: vuokra-asunto

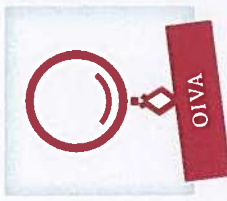
LENNI

Tänään aamulla menin kouluun ekaa kertaa mun uudella pyörällä. Oon löytänyt sen korttelin kierrätystilasta. Pyörä oli aluks aika romu, mutta sitä on tuunattu kylätalon tuunauspajassa, ja se on aika makee nyt. Yhteispyörävarastolla naapuritalon Jasper oli myös hakemassa pyöräänsä, jonka se tuunas samalla pajalla. Ihan järkevä tyyppi, mutta ruman ja räikeän värisen pyörän teki itselleen. Mun pyörä on musta ja siemppelin näkönen.

Koulussa oli tänään lyhyempi päivä ja ehdin sitten tarpeeksi aikaisin Tietotorille ja pääsin pelaamaan uutta peliä virtuaalipelitilaan. Se on niin suosittu, että pitää olla aikaisin paikalla, että pääsee pelaan.

Joskus vuorotellaan, ja sitä pystyy pelaan onneks monta kerralla. Tänään mun kans pelas meidän alakerran Aino, joka on tosi hyvä. Hitto kun meen vaan aina ihan lukkoon sen kans. Edettiin kuitenkin tänään kaks tasoa pelissä, mikä on harvinaisen hyvin.

Pelatessa näin, että naapurin Anneli sekoili taas jotain tablettinsa kanssa. Kävin tekeen sille siihen päivityksen ja autoin tekeen Kortteliportaalista varauksen korttelitalon vierashuoneesta. Anneli on kyllä aika hauska tyyppi ja se on aina niin hiton kiitollinen, ku vähän vaan autan sitä tekniikan kanssa. Ollaan muutinkin sovittu, että me nuoret au-

OIVA

- » Kuka: Oiva Kallioikoski, palveluntuottaja, koordinaattori
- » Ikä: 39
- » Asumismuoto: Omistusasunto alueen ulkopuolella

tetaan muita asukkaita it-asioissa aina, kun ollaan Tietotorilla.

Ehtiin Ainon kans pelata pari tuntia ja sit Ainolla alko työvuoro kylätalon palvelupisteessä. Toivoisin kans pääseväni mukaan Kärjätörmän nuorten työrinkiin, siitä sais vähän lisää rahaa, mitä kerään nyt uutta pelikonsolia varten. Ja nuo työtehtävätkin näyttää olevan aika leppoisia, ei mua ehkä toi palvelupisteeseen homma kiinnosta, mutta ajattelin, että voisin tehdä noita it-asennusjuttuja senioreille, mitä nyt muutinkin tykkään tehdä. Saisin silloin plussatyösaldojani kartotettua lisää.

Tietotorilta menin vielä syömään kylätalon ravintolaan, siellä saa opiskelijat syödä 3 eurolla myös iltaisin. Itse en paljoa jaksa ruokaa laittaa. Ei kiinnosta. Kerran kuussa Kärjätörmässä järjestetään myös yhteinen kotiruokatori, josta yleensä käyn ostamassa muutamia Merymin tekemiä viinilehti-kääryleitä. Niin ja Annelin korvapuusteja pitää kans aina ostaa.

Oon nyt asunut täällä Kärjätörmässä viime syksystä lähtien, ja halvan vuokran lisäksi on ollut kyllä muutinkin tosi siisti paikka. Täällä saa olla sellanen kun on ja täällä on sellanen hyvä viba ja fiilis. Mun koulukin on sopivasti tässä lähellä. ■

”Täällä saa olla sellanen kun on ja täällä on sellanen hyvä viba ja fiilis. Mun koulukin on sopivasti tässä lähellä.”

- Lenni

Olen saanut olla mukana suunnittelemassa ja kehittämässä uudenlaista monisukupolvisen kylän konseptia Kärjätörmä 2030 -hankkeessa. Yrityksemme toi hankkeeseen senioriasumisen palveluntuottajan näkökulmaa eri asteiseen hoitoon riippuen vanhuksen omasta kunnosta aina ympärivuorokautiseen hoivaan saakka. Alusta asti hankkeen avainratkaisuuksi nähtiin ylisukupolvinen kanssakäyminen ja eri toimintoja limittävät tilat, jotka mahdollistavat kohtaamisen. Hankkeessa koko sosiaalipalveluiden filosofiaa pohdittiin uudelleen ja tehtiin yritys toimintaa ja työllistymistä luovia kokeiluja.

Uudenlaista toimintatapaa kuvastaa se, että saman katon alla toimivat päiväkerho, palvelukoti, palveluntuottajayrityksiä ja ravintola. Rakennuksessa keskiössä ovat monipuoliset ja laadukkaat yhteiset tilat, jotka ovat useamman vuokralaisten ja kyläläisten yhteiskäytössä, ja näin käyttöasteeseen ja kohtaamisten määrään on pyritty vaikuttamaan. Yhteistiloina ensimmäisessä ylisukupolisessa rakennuksessa olivat juhlasali, leipomistila, kylälohuone ja ruokasali. Viereisessä rakennuksessa taas kirjasto ja nuorisotilat – Tietotoryksikkö.

Yhtenä haasteena kokeilussa nähtiin se, miten yhteistilat toimivat näin erilaisissa käytöissä ja miten toiminta organisoidaan. Avuksi otettiin kortteliportaali-sovellus, joka on ollut työntekijöille oiva apuväline sekä asukkailla toiminnan kalenteri. Yhteistilojen käyttöaste on saatu harvinaisen korkeaksi, sillä tiloja vuokraavat päiväkodin ja palvelutalon lisäksi kaupunki, palveluyrittäjät, seuran olut saada tiloista koko kylän kohtaamisen tiloja ja se on onnistunut erittäin hyvin.

Palvelutalokonseptin haasteena pidän sitä, miten osamme organisoida yhteistyötä eri toimijoiden kanssa, kun vanhenevan

ihmisen palvelutarve lisääntyy. Onneksi olemme saaneet mukaan sujuvasti omaiset, vapaaehtoistyöntekijät ja esimerkiksi seurakunnan. Tukiverkko-ohjelman avulla olemme saaneet eri tahot kommunikoidaan keskenään tavoitteenaan olla mahdollisimman monipuolisesti apuna. Lisäksi tekniikkaa parantaa vanhusten turvallisuutta.

Olemme myös ottaneet kokeiluun työllistämistä edistävän plussatunnt -kampanjan. Siinä alueen nuoria, työttömiä ja toimintakykyisiä vanhuksia työllistetään avustettuna voimien ja taitojen mukaan esimerkiksi kiinteistöhuollon, valvonnan, kerhotoiminnan, yhteistilojen kunnossapidon ja vuokraustoiminnan pariin. Nuoret saavat tarvitsemaansa työkokemusta ja sosiaalisia kohtaamisia. Vanhukset ja työttömät pysyvät virkeinä ja kokevat olonsa tärkeäksi. Tämä kokeilu on oman kokemukseni mukaan auttanut useita nuoria. Itse uskon siihen, että nuorista, ja lapsista, jotka elävät ja työskentelevät apua tarvitsevien parissa, kasvaa empaattisia ja vastuullisia aikuisia.

Palvelutalon asukkaat ovat pitäneet uudenlaisia tiloja ja toimintaa kodinomaisena ja iloitsevat toiminnan elävyydestä. Itsellekkin on ollut ilo seurata, miten vanhukset nauttivat saman talon lasten esityksistä, yhteisistä herkutteluhetkistä, ulkoilusta sekä tarinapiireistä. Joskus vanhukset jopa leipoivat lasten kanssa. Lapsille kaikki on luontevaa. Nyt ihmismetellen, miksi ihmeessä kaikki on ollut niin eriytettyä aikaisemmin, ajatteliko joku, että voi olla kaveri vain oman ikäisen kanssa ja että virikkeiden tarpeet riippuvat iästä? Tilat lähtevät tarpeista, eivät iästä. Esimerkiksi esiteetömyys on välttämättömyys sekä pienten lasten että vanhusten kanssa. ■

KÄRÄJÄTÖRMÄN MONISUKUPOLVINEN YHTEISÖKYLÄ

Suunnittelukilpailuun valmistava tehtävä

nimimerkki **"TÖRMÄILLÄÄN"**

Käräjätörmän kaupunkikylä

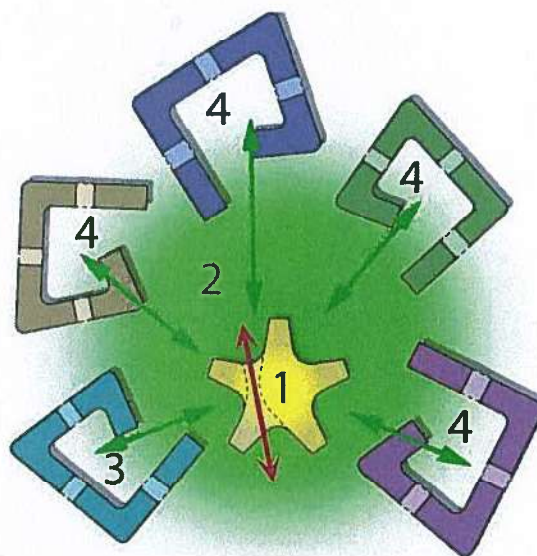
Kaupungeilla on tyypillisesti elävä, palveluja tarjoava ja vilkas keskusta, jonka ympärille on muodostunut oman identiteetin omaavia pienempiä lähiökeskuksia.

Käräjätörmän kaupunkikylä on kuin kaupunki pienoiskoossa. Sen keskustana toimii "Kylätalo", jossa on aina toimintaa. Tämän keskustan ympärillä on asuinrakennusten muodostamia pienempiä yksiköitä "Pihapiirejä", joilla jokaisella on oma muotonsa ja identiteettinsä. Kylätalon ja Pihapiirin ympärille ja väleihin muodostuu viherverkosto, jossa on tilaa ulkoiluun, virkistykseen, liikuntaan ja kaupunkiviljelyyn.

Kaupunkikylän yhteisöllisyys

Yhteisöllisessä asumisessa on tärkeää yhteisön tuoma tuki ja turvallisuus, mutta yhtä tärkeää on oma yksityisyys. Yhteisöllisyyden tulee perustua vapaaehtoisuuteen ja siihen tulee voida osallistua monella eri tavalla. Yhteisöllisyys muodostuu ihmisistä ja heidän välisestä yhteenkuuluvuuden tunteesta.

Kyläyhteisön muodostuminen lähtee arjen kohtaamisista. Tilojen ja toimintojen hyvällä suunnittelulla ohjataan ihmiset kohtaamaan, tutustumaan ja sitä myötä sitoutumaan yhteisöön sekä tuntemaan yhteenkuuluvuutta. Käräjätörmän Kaupunkikylässä koko alue suunnitellaan palvelemaan kaikenikäisiä asukkaita ja mahdollistetaan myös ikäihmisten asuminen omissa asunnoissaan mahdollisimman pitkään. Alueen jokainen asukas kuuluu pienempään asuinrakennusten muodostamaan Pihapiiriin ja nämä Pihapiirit muodostavat yhdessä Kaupunkikylän. Erityyppisiä asuntoja ja eri elämänvaiheissa olevia asukkaita asuu osin samoissa Pihapiireissä ja rakennuksissa. Pihapiirien yhteistilat ovat kaikkien vapaassa käytössä, jolloin ikä- ja kulttuurirajojen ylittäviä kohtaamisia syntyy arjessa luonnostaan.

1. KYLÄTALO
2. KYLÄTALON VAIKUTUSPIIRI
3. PIHAPIIRI, TEHOSTETTU PALVELUASUMINEN
4. PIHAPIIRI

Kylätalo

Kylätalo on Käräjätörmän kaupunkikylän keskus. Kaikki tiet johtavat Kylätalolle. Kylätalo on alueen portti ja koko alueen kulkureitit suunnitellaan siten, että ne ohjaavat kulkemaan keskustan eli kylätalon kautta. Siellä on aina toimintaa ja tilaa harrastaa joko yksin tai yhdessä. Kylätalossa on myös mahdollisuus sekä tuettuun että omatoimiseen ruokailuun.

Kylätalossa on tarjolla niin ohjattua toimintaa kuin vapaata tekemistäkin. Siellä on tilaa kokoontua, viettää aikaa ja harrastaa. Kylätalolla järjestetään yhteiset tapahtumat ja sieltä lainataan yhteiskäyttöiset tavarat, kuten yhteiskäyttöiset autot, lainattavat polkupyörät, piha- ja puutarhatyövälineet, leikkivälineet, pelit jne.

Kylätalossa on verstaas, jossa on tilat käsitöihin, esim. nikkarointiin, ompeluun tai askarteluun. Siellä on säilytystilat työkaluille ja mahdollisuus käyttää omaa lukittavaa tarvikelokeroa. Kylätalossa voi kuntoilla ja siellä voi laittaa ruokaa, viettää iltaa tai katsoa televisiota yhdessä. Siellä on myös oma kierrätyskirjasto, jossa voi lukea sekä vaihtaa kirjoja ja lehtiä. Tavaroiden kierrätyspisteeseen tarpeettomiksi käyneet tavarat löytävät uuden omistajan ja siellä järjestetään asukkaiden omia tapahtumia, kuten kirpputoripäivä ja sadonkorjuujuhla.

Osa tiloista on kaikille aina vapaita ja osa on varattavissa/vuokrattavissa. Yhteisöllinen toiminta muokkautuu ajan myötä, joten kylätalon tilalliset ratkaisut on suunniteltu muuntojoustaviksi. Joistakin Pihapiireistä ja rakennuksista, kuten palvelutalosta, on sisäyhteys Kylätaloon.

Pihapiirit

Alueelle sijoittuu useita asuinrakennusten muodostamia Pihapiirejä. Pihapiirit voivat olla muodoltaan, rakennusten koolta ja sijoittelultaan vaihtelevia. Jokaisella Pihapiirillä on oma luonteensa. Yksi Pihapiireistä toimii vanhusten ja muistisairaiden tehostetun palvelun palveluyksikkönä ja muut Pihapiirit muodostuvat kaikenikäisille tarkoitetuista asuinrakennuksista.

Pihapiireissä eri sukupolvet ja eri elämäntilanteessa olevat ihmiset, sekä perheelliset että yksin asuvat asuvat lomittain keskenään.

Kaikissa Pihapiireissä asuville ikäihmisille ja muillekin asukkaille on tarjolla hoiva- ja kodinhoidonpalveluja tarpeen mukaan. Ikäihmisten asuminen huomioidaan kaikissa suunnitteluratkaisuissa, kuten tilaratkaisuissa, esteettömyydessä ja apuvälineiden käyttöön varautumisessa. Pienillä asioilla, kuten väreillä, materiaalivalinnoilla ja valaistuksen ohjauksella voidaan myös vaikuttaa sekä viihtyisyyteen että erityisesti ikäihmisten havainnoinnin helpottamiseen ja turvallisuuteen.

Pihapiirissä on erilaisia asumismuotoja kerrostaloasumisesta rivitalomaiseen asumiseen. Erilaiset asuntokoot ja -tyypit on suunniteltu muuntautumaan elämäntilanteen ja asumistarpeiden mukaan. Perheille soveltuvat asunnot suunnitellaan muuntojoustaviksi ja soveltumaan myös monen sukupolven asunnoiksi. Perheasunnot voivat muuntua myös useamman asukkaan kimppekodiksi, joka soveltuu sekä opiskelijoille että myös muille yhteisöasumiseen, kuten esimerkiksi vasta eronneille tai muuten yksinäisille. Pienemmissä asunnoissa varaudutaan ikäihmisten tarpeita palvelemaan sekä tilallisiin että teknisiin ratkaisuihin ja mahdollistetaan vanhusten asuminen omassa kodissaan mahdollisimman pitkään.

Samoin kuin koko alueen keskus on kylätalo, johon ihmiset ohjataan, on Pihapiirillä oma keskus, jossa ihmiset kohtaavat. Näitä päivittäisiä lähikohtaamispaikkoja ovat sekä yhteiset sisätilat että pihatilat. Huoneistokohtaisten saunojen sijaan on yhteiset saunatilat. Myös talopesulan sijainti keskeisesti ja viihtyisän oleskelutilan yhteydessä lisäävät vuoro-

vaikutusta asukkaiden kesken. Kotipihan rakennusten ja pihan suunnittelussa ohjataan ihmiset kohtaamaan yhteisissä tiloissa arjessa päivittäin. Kylätalon tapahtumista ja esimerkiksi saunatilojen ja lainatavaroiden varauksista päivittyä reaaliaikaista tietoa mobiilisovelluksen lisäksi yhteistilojen sähköisille ilmoitustauluille.

Palvelut

Kylätalon läheisyyteen sijoittuu tehostettua hoivapalvelua tarjoava uusi yhteisöllinen palvelukoti. Se yhdessä nykyisen Kotipirtin kanssa muodostavat hoivapalvelua tarvitsevien ”Täyden palvelun Pihapiirin”. Sen tiloissa ja rajatun sisäpihan suojissa on liikuntarajoitteisten ja muistisairaiden turvallista myös itsenäisesti ulkoilla ja viettää aikaa. Sen yhteydessä on asuntoja myös kevyemmän hoivan piirissä.

Tehostetun palvelun yksiköstä on sisäyhteys Kylätaloon ja se tarjoaa palveluja myös muiden Pihapiirien asukkaille. Hoiva-, kodinhoito- ja ruokailupalveluja tarjotaan kaikille palveluja tarvitseville Kaupunkikylän asukkaille sekä Kylätalon yhteydessä että asukkaiden kotiin tuotuna.

Kylätalossa ja mahdollisesti myös muissa Pihapiireissä on palveluja tuottavia yrityksiä (hieronta, parturikampaamo, jalkahoitola), jotka palvelevat kokoa alueen ja lähialueidenkin asukkaita. Kylätalossa on vuokrattavissa monitoimitilat, joissa yrittäjä voi tarjota vaihtelevia palveluja esimerkiksi säännöllisesti tiettyinä päivinä viikossa tai kuukaudessa.

Esimerkiksi päivittäistavarapalvelua varten on muuntuvien asuntojen sisäänkäynnin yhteydessä lukittava monikäyttötila, jonne palveluntarjoaja voi käydä tuomassa tavaraa, pääsemättä kuitenkaan sisälle asuntoon.

Viheralueet

Kylätalon ympärillä ja Pihapiirien väleissä on kaikille yhteisiä viher-, oleskelu-, peli- ja leikkialueita. Viher- ja virkistysverkosto liittyy aluetta ympäröivään kevyenliikenteenverkostoon ja viheralueisiin.

Vihervyöhykkeellä on eriluonteisia alueita, selkeästi kaupunkimaista rakennettua ympäristöä alueen keskiosassa ja esimerkiksi pienimmille lapsille tarkoitettuja rajattuja alueita. Pihapiirien lomissa ja ulkoreunoilla on vehreämpää aluetta, kaupunkiviljelyä varten istutusalueita, lähiliikuntaa varten ulkoliikuntavälineitä ja pelivarusteita. Kaikkien asukkaiden, mutta erityisesti ikäihmisten ja muistisairaiden viihtyisyys ja turvallisuus otetaan huomioon ulkotilojen rajauksissa, hahmotettavuudessa, valaistuksessa ja pintamateriaaleissa ja ulkovarusteissa.

Ekologisuus

Kaupunkikylän rakennuksissa hyödynnetään energiaa ja luonnonvaroja kestävästi ja vastuullisesti. Käytettävien ratkaisujen ja järjestelmien elinkaaren aikaiset ympäristö- ja kustannusvaikutukset on minimoitu valitsemalla pitkäikäisiä, vähän ympäristöä kuormittavia ratkaisuja. Katoille sijoitetut aurinkopaneelit tuottavat uudistuvaa energiaa rakennuksien käyttöön. Tekniset järjestelmät ovat tarpeen mukaan säätyviä taaten turvalliset ja terveelliset sisäolosuhteet vaihtuvissa käyttötilanteissa. Rakentamisvaiheessa on kiinnitetty erityistä huomiota kosteuden hallintaan ja potentiaalisten riskikohtien olosuhteita seurataan rakenteisiin integroiduilla etäluettavilla antureilla. Osoituksena kohteen ekologisuudesta kohteelle on myönnetty kansainvälinen BREEAM ympäristösertifikaatti.

Yhteisökylän tunnelma

Käräjätörmän kaupunkikylä on ulospäin yhtenäinen rajattu korttelikokonaisuus osana ympäröivää kaupunkirakennetta. Korttelin sisällä on vaihtelevia, erikokoisista ja eriluonteisista rakennuksista muodostuvia vehreitä Pihapiirejä. Rakennusten polveilevat muodot ja vaihteleva mittakaava luovat mielenkiintoisia tilojen sarjoja ja avaavat vaihtelevia näkymiä.

Pihapiirit ovat keskenään erilaisia, mutta niissä on kuitenkin toisiaan ja alueen identiteettiä yhdistävät tekijät. Pihapiirien erilaisuus muodostaa tunnistettavan ympäristön, joka auttaa orientoitumisessa ja luo viihtyisän tunnelman.

Koko alueen läpi kulkevat polveilevat reitit tuovat vaihtelevuutta ja mielenkiintoa alueen ulkoiluun ja virkistykseen. Alueelle syntyy luontevia tiloja kohtaamiselle ja luontaisille ihmissuhdekontakteille. Lukuisat kohtaamispaikat kylätalolla, pihoiilla sekä asuinrakennusten yhteistiloissa muodostavat kokonaisuutena yhteisöllisen ystävyyshautomon, jossa ihmiset ystävystyvät yli sukupolvi- ja kulttuurirajojen.

Yhteisökylän asukkaita

1) Pirjo 72 vuotta, eläkeläinen

- Pirjo asuu itsenäisesti, mutta saa haluamiinsa arkiaskareisiin apua.
- Pirjon asunnosta on suora käynti ulos naapurissa asuvan Ritvan kanssa yhteiselle asuntopihalle. Oma etuovi ja asuntopiha antaa asunnolle omakotitalomaista tunnelmaa. Omalta pihalta on suora yhteys korttelin yhteiselle pihalle. Ylempien kerrosten asunnoilla on asuntopihan sijaan oma parveke tai kattoterassi, josta voi tarkkailla korttelipihan tapahtumia tai hoitaa parvekekasvihuoneen istutuksia. Pirjon mielestä on mukava katsella lähistön päiväkodin lapsia, jotka tulevat välillä ulkoilemaan Pihapiirin seikkailupolulle.
- Asuntopihalla Pirjo juo usein päiväkahvit Ritvan kanssa, tai hoitaa istutuslaatikossa olevaa pienviljelypenkkiä. Myös pihalla oleva omenapuu tuottaa mukavan sadon syksyisin.
- Huonolla ilmalla asunnon takapuolelta pääsee onneksi myös sisäkautta yhteisiin oleskelutiloihin tai vaikka kylätalolle lauluiltaan.
- Asunnon toisen oven yhteydessä on monikäyttötila, joka on avattavissa oviratkaisuin sekä asunnon, että yhteistilan puolelle. Monikäyttötila voidaan avata liukuseinän avulla myös osaksi asuntoa. Välillä Pirjo sulkee ja lukitsee liukuseinän, jolloin lähikaupan lähetti pääsee omilla avaimillaan jättämään Pirjon tilaaman kauppakassin monikäyttötilaan. Myös Pirjon pyykkihuolto toimii monikäyttötilan kautta samalla periaatteella.

2) Raimo 80 vuotta, muistisairas

- Raimo asuu kodinomaisessa muistisairaiden palvelupihapiirissä, jossa tiloiltaan helposti muuntuvia asuntoja voidaan muuttaa kunkin asukkaan tarpeita parhaiten vastaavaksi.
- Raimo ulkoilee halutessaan itsenäisesti pihapiirissä, josta poistuminen voidaan tarvittaessa rajata kulkemaan kylätalon ja valvonnan kautta
- koko alueen esteettömyys, selkeät materiaalivalinnat ja aluerajaukset sekä eri Pihapiirien erottuva ja tunnistettava visuaalinen ilme auttaa Raimoa löytämään oikeat paikat.
- turvaranneke valvoo Raimon liikkumista paikannuksen avulla. Paikannus toimii yhdessä älykkään mukautuvan valaistuksen kanssa. Raimon on helppo löytää pihalta kotiinsa, koska mukautuva valaistus ohjaa oikean suuntaan korostamalla valaistuksella oikeaa reittiä ja Raimon kotiovea. Avaimien muistamisesta Raimon ei tarvitse huolehtia, sillä paikannusrannekkeen avulla tarvittavat ovet avautuvat hänelle automaattisesti.

3) Eino 22 vuotta, opiskelija

- Eino vuokra on poikkeuksellisen edullinen. Osan vuokrastaan hän kuittaa seurustelemalla vanhusten kanssa ja järjestämällä heille silloin tällöin pieniä toimintatuokioita.
- Eino harrastaa kitaransoittoa ja hän pitää kylässä yhteislaulutuokioita sekä muistisairaiden musiikkipiiriä
- Usein Eino viettää aikaa muiden opiskelija-asukkaiden kanssa kylätalolla mm. ruoanlaiton merkeissä
- Joskus hän huoltaa polkupyöränsä yhteisessä verstaassa ja voi samalla auttaa Raimoa laittamaan ilmaa rullaattorin renkaisiin
- satunnaisiin suurempiin kuljetustarpeisiin Eino hyödyntää yhteisökylän edullista yhteiskäyttöautoa.

4) Assim 32 vuotta, maahanmuuttaja

- Assim on yhteisökylässä asuessaan luonut luontevasti kontakteja yli kulttuurirajojen, mikä on helpottanut hänen sopeutumistaan Suomeen.
- Assim osallistuu kylätalolla järjestettäviin keskusteluhetkiin, joissa keskustellaan mm. maailman tapahtumista. Hän kehittää samalla kielitaitoaan.
- Assim on yksi korttelin asukkaille järjestettävän kokkikerhon vetäjästä. Kerran kuussa pidettävä kerho opettaa valmistamaan eri kulttuurien ruokia. Kerhon kaikki vetäjät ovat alkuperältään eri kulttuureista.

5) Minna 45 vuotta, Perheenäiti

- Minnan elämään yhteisökylässä asuminen vaikuttaa juuri niin paljon kuin hän itse haluaa. Palvelut ja kohtaamiset muiden kyläläisten kanssa ovat tarvittaessa helposti saatavilla.
- Minnan lapset leikkivät usein pihapiireissä ja saavat leikki- ja pelikavereiksi myös kylän vanhempia asukkaita. Pirjo on opettanut lapsille miten petankkia pelataan ja vastavuoroisesti Pirjo on saanut lapsilta Pokémon-metsästyksen peruskoulutuksen.
- Minnan mielestä lasten syntymäpäiväjuhlat on kätevä järjestää kylätalolla. Tällöin myös muut asukkaat pääsevät mukaan juhlimaan ja kahvittelemaan.
- Tiistai-iltaisin Minna osallistuu kylätalon liikuntasalissa järjestettävälle jooga-tunnille.
- Kylätalon rittäjätilojen palvelut tuovat helpotusta Minnan arkeen, kun esimerkiksi kampaamopalveluita on saatavilla säännöllisin väliajoin myös ilta-aikaan.